

МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТ ТАРАҚҚИЙ ЭТИШИДА КИЧИК БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИНИНГ РОЛИ

Расулова Шарифа Ғайбуллаевна

ЖизПИ, Иқтисодиёт ва менежмент кафедраси доценти

Асқаров Азизбек Ашур ўғли

Жиззах политехника институти талабаси

Аннотация: Мазкур мақолада кичик бизнес ва тадбиркорликнинг мамлакат иқтисодий тараққиётини таъминлаш, янги иш ўринларини яратиш, аҳолининг даромадлари ва фаровонлигини оширишдаги роли очиб берилган.

Калит сўзлар: Тадбиркорлик, кичик бизнес, иқтисодий тараққиёт, иш ўринлари, даромад, фаровонлик.

IN THE PROGRESS OF THE NATIONAL ECONOMY ROLE OF SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURIAL ACTIVITY

Annotation: In this state, the role of small business and entrepreneurship in the conditions of economic progress, in the writings of the new formation, in particular, in the messages of incomes and the welfare of the population, are enlightened.

Keywords: entrepreneurship, small business, economic development, jobs, income, prosperity.

Мамлакатимиз иқтисодиётини тараққий эттиришда кичик бизнес ва тадбиркорлик алоҳида аҳамият касб этади ва ҳозирги шароитда унинг роли янада ортиб бормоқда. Шу сабабдан ҳам кичик бизнес ва тадбиркорликни жадал ривожлантириш ҳар қандай мамлакат иқтисодиётининг барқарор ўсишини таъминловчи асосий бўғин ва амалга оширилаётган иқтисодий ислохотларнинг устувор йўналиши ҳисобланади. Иқтисодиётда рўй бераётган турли ижобий ўзгаришлар кўп жихатдан кичик бизнес ва тадбиркорликнинг ривожланиши билан узвий боғлиқдир.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев таъкидлаб ўтганларидек: “...жиддий ва кундалик эътиборини талаб қиладиган яна бир муҳим йўналиш бор. Бу - хусусий мулк ва тадбиркорликни янада ривожлантириш ва уларнинг таъсирчан ҳимоясини таъминлашдир”.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017-йил 7-февралдаги ПФ-4947-сон Фармони билан тасдиқланган 2017-2021-йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг «Ижтимоий соҳани ривожлантиришнинг устувор йўналишлари» номли бобида тадбиркорлик ва бизнесни ривожлантириш асосида янги иш ўринларини яратиш ҳамда аҳолининг, энг аввало, таълим муассасалари битирувчиларининг иш билан бандлигини таъминлаш, ишсизлик даражасини камайтириш вазифаси белгиланган.

Кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантириш асосида бир қатор ижтимоий-иқтисодий вазифалар ҳал этилиши назарда тутилади:

➤ биринчидан, жаҳон тажрибаси шуни кўрсатадики, кичик бизнес ички бозорни зарур товар ва хизматлар билан тўлдирадиган, иқтисодиётнинг таркибий негизини белгилаб берадиган энг муҳим сектор ҳисобланади, шунингдек, аҳолини, айниқса, ёшларни иш билан таъминлашда, уларнинг иқтисодий мустақилликка эришишлари ва ҳаётда ўз ўринларини топиб кетишларида энг асосий омил ва манба бўлиб хизмат қилади;

➤ иккинчидан, ҳозирги шароитда жаҳон ва минтақавий бозорларда рақобат кескинлашиб бораётгани ҳаммага аён. Айнан кичик бизнес ўзининг ҳаракатчанлиги, кам сармоя талаб қилиши ҳисобидан ишлаб чиқаришни енгилроқ ва тез модернизатсия қилиш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турларини янгилаш имкониятига эга экани ва шу тариқа бозор конъюктурасининг ўзгарувчан талабларига яхши мослаша олиши билан эътиборлидир;

➤ учинчидан, кичик бизнес ва тадбиркорлик ўсиши билан мамлакат таянчи ва суянчи бўлган мулкдорлар ўрта синфини шакллан-тириш вазифаси бевосита ҳал этилади. Умуман айтганда, кичик бизнес ва тадбиркорлик бугунги кунда аҳоли бандлигини таъминлайдиган ва унинг асосий даромад манбайи бўлган муҳим бўғин ҳисобланмоқда.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг мамлакат иқтисодий тараққиётини таъминлаш, янги иш ўринларини яратиш, аҳолининг даромадлари ва фаровонлигини оширишдаги ролини инобатга олган ҳолда қуйидаги хулосаларни қилиш мумкин:

- аҳолини иш билан бандлигини таъминлаш, маҳаллий ресурслардан самарали фойдаланиш асосида маҳаллий саноат тармоқларини ривожлантириш, шунингдек мамлакатнинг экспорт салоҳиятини оширишда бу соҳанинг аҳамиятини янада ошириш чора-тадбирларини такомиллаштириш;

- кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожланишини таҳлил қилиш асосида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йўналишлари бўйича унинг иқтисодий ўсиш кўрсаткичи ҳудудларда мамлакатнинг ўртача кўрсаткичлари даражасига етишини таъминлашга эришиш орқали ҳудудлар ривожланишини мувофиқлаштиришга интилиш;

- маҳаллий ресурслар асосида ишлаб чиқаришни ташкил этиш кам инвеститсия маблағларини талаб этишини, уларнинг бозор конъюктураси талабларига тез мослаша олишига имкон беришини инобатга олиш.

Келгусида мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун қуйидагиларни таклиф қиламиз:

- Янги кичик саноат зоналарини ташкил этиш ва фаолият юритаётганларининг самарадорлигини ошириш мақсадида: кичик саноат зоналари иштирокчиларининг зарурий муҳандислик-коммуникация

тармоқларига уланиш ҳолатини танқидий ўрганган ҳолда тегишли чора-тадбирлар режасини тасдиқлаш; кичик саноат зоналарига уларнинг ихтисослашуви, ҳудуднинг ресурс салоҳиятини инобатга олган ҳолда, ишлаб чиқаришнинг тўлиқ сиклини амалга оширувчи тадбиркорлик субъектларини жойлаштириш;

- инвестициявий лойиҳаларни амалга ошириш ва иштирокчиларга юклатилган мажбуриятларнинг ижроси юзасидан тизимли мониторинг олиб бориш;

- кичик саноат зоналари ҳудудида янги инвестициявий лойиҳаларни амалга оширишда тижорат банкларининг иштирокини кенгайтириш. Бу эса ўз навбатида Фойдаланилмаётган давлат мулки объектларидан оқилona ва самарали фойдаланиш, замонавий ва рақобатдош маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ташкил этиш, янги иш ўринларини яратиш ва аҳоли даромадларини оширишга хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маърузаси. www.uza.uz

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида, Тошкент шаҳри, 2017 йил 7 феврал.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат Статистика Қўмитаси маълумотлари www.stat.uz

4. Шермухамедов Б.У. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг мамлакатимиз иқтисодиётидаги ўрни. “Халқаро молия ва ҳисоб” илмий электрон журнали. № 5, октябрь, 2017 йил